

Referanser:

Arkivsak: 21/02918-1

Forvaltning av klimakompensasjonsmidler fra reisevirksomhet i Kirkerådets sekretariat

Sammendrag

Saken beskriver forslag til forvaltning av klimakompensasjonsmidler for reiser utført av Kirkerådets sekretariat. Midlene foreslås plassert i et nytt fond som skal gå til tiltak som reduserer energibruk og utslipp knyttet til kirkebygg i Den norske kirke. Fondet foreslås forvaltet gjennom KA etter retningslinjer.

Forslag til vedtak

- Av sparte reiseutgifter i Kirkerådets sekretariat i 2020, overføres 141 600 kroner til klimakompensasjon.
- Til forvaltning av klimakompensasjonsmidler i Den norske kirke opprettes det et klima- og miljøfond gjennom KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter. Retningslinjer for forvaltning av fondet, søknadsprosedyrer og tildelingskriterier utarbeides av Kirkerådet i samråd med KA og Norges kirkevergelag.
- Framtidig kompensasjon for reiser utført av Kirkerådets sekretariat settes i det samme klima- og miljøfondet.

Saksorientering

Reisevirksomhet, drift av kirkebygg og nødvendig samhandling

Beregninger av Norges bidrag for å nå Paris-avtalens klimamål slår fast at Norge må redusere klimagassutslipp med minst 53 % innen 2030 («Norways's fair share», Kirkens Nødhjelp 2014). Kirkerådet legger samme reduksjonsmål til grunn for sin reisevirksomhet.

Klimafotavtrykksanalyser fra Den norske kirke fra driftsårene 2012 og 2017 viser hva som genererer kirkens utslipp på nasjonalt nivå, i de enkelte bispedømmene og kirkelige fellesråd.

Begge analyser viser at reisevirksomhet er den største bidragsyteren på kirkens regionale og nasjonale nivå, mens hovedkilden til Den norske kirkes totale utslipp er oppvarming og drift av landets over 1600 kirkebygg. For hele kirken utgjør reisevirksomhet 18,4% av kirkens klimagassutslipp i 2017, mens energi og drift av bygninger står for 61,6%. De to kategoriene reise og bygg utgjør dermed til sammen 80 % av kirkens klimagassutslipp, og et mål om reduksjon i årene fremover må ta utgangspunkt i disse.

I den gjeldende kirkelige organiseringen, med delte ansvarsområder og adskilte økonomilinjier, har kirkelige fellesråd ansvar for drift og vedlikehold av kirkebyggene og er avhengig av kommunale tildelinger til dette. Kirkerådet og bispedømmene har på sin side få virkemidler til å støtte energiøkonomisering og andre miljøtiltak. Dette skaper noen begrensninger.

Reisepolicy og klimakompensasjon

I november 2019 fastsatte Kirkerådets direktør nye retningslinjer for reising for ansatte i Kirkerådets sekretariat som et tiltak for å følge opp Kirkemøtes og Kirkerådets målsetting om å redusere Den norske kirkes klimafotavtrykk. Ved siden av en planlagt årlig utslippsreduksjon med 8 %, inneholder retningslinjene et avsnitt som slår fast at alle genererte utslipp på grunn av flyreiser årlig skal kompenseres med 3000 kr per tonn CO₂e til klimatiltak innenfor eller utenfor virksomheten.

Utslippene fra flyreiser i 2020, rapportert fra Kirkerådets reiseleverandør Berg Hansen, er på 47,2 tonn Co₂e. Dette er en reduksjon på ca 64 % fra 2019 (130693 Co₂e), en nedgang som i stor grad er koronarelatert. Utslippene utløser en kompensasjon i 2020 på 141 600 kroner.

Det foreslås at kompensasjonsbeløpet settes i et nytt klima- og miljøfond som forvaltes gjennom KA Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter. Retningslinjer for forvaltning av dette fondet, søknadsprosedyrer og tildelingskriterier utarbeides av Kirkerådet i samråd med KA og Norges kirkevergelag. Det foreslås etablert et representativt utvalg som håndterer søknader om midler fra fondet. Det sentrale kriteriet for tildeling vil være potensiell utslippsreduksjon gjennom tiltakene. Erfaring og kompetanse rundt energibruk og drift av kirkebygg kan brukes til å vurdere hvilke tiltak som vil gi maksimal reduksjon av klimagassutslipp i eksisterende bygg. Det kan være fra enkle tiltak som etter- og tilleggisolering av vegger, vinduer, gulv og tak, til mer kostbare tiltak som

utskifting av varmekilder basert på fossil energi, installasjon av bergvarme, solceller eller andre fornybare energikilder, bruk av ledlys, og ikke minst brukstilpasset varmestyring. En kirke i Møre rapporterte at bruk av nytt anlegg for brukstilpasset varmestyring hadde ført til nærmest halvering av strømforbruket. Også installasjon av varmepumpe for bergvarme oppgis til å kunne gi 60-80 % besparelse av energiforbruk til oppvarming. En mulighetsstudie for bruk av solceller på Oslo kirker viser en reduksjon i strømforbruk med opptil 60 % i kombinasjon med varmepumpe og batteri.

I tillegg til direkte støtte til byggetekniske tiltak kan det også være aktuelt at et klimakompensasjonsfond bidrar og oppmuntrer til miljøprosjektering og miljøsertifisering i nybygg- eller større rehabiliteringsprosjekter.

Kompensasjon fra framtidig reisevirksomhet i Kirkerådets sekretariat settes i det samme fondet, og annen klimakompensasjon i Den norske kirke kan også settes i fondet.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Siden saken omhandler opprettelsen av et klimakompensasjonsfond og forvaltning av midler i forbindelse med dette, er økonomiske og administrative konsekvenser en del av saksfremstillingen. Det vil være naturlig at KA beregner overhead-kostnader for administrativt arbeid knyttet til fondet. Det øvrige oppfølgingsarbeidet gjøres innenfor gjeldende budsjetter.